

לבריאות והצלחת

שמואל בן זכריה וקלרה אידל. מרים בת יהושע ומרתא
 פתחיה בן יאיר וחנה. חגית בת שמואל ומרים
 וילדיהם דרור הלל ואשר יש'
 עודד בן שמואל ומרים. מעין בת אפרים ואורלי
 וילדיהם ידידיה רננה שירה אמונה
 רועי בן משה ושרה. תמר בת שמואל ומרים
 לרפואת חיים שמואל בן סימה
 לעילוי נשמת פרל בת רבקה ע"ה

לעילוי נשמת

אלישבע שולביץ ע"ה בת יבלחט"א יעקב אליהו ושרה הורביץ

לעילוי נשמת

הבחור שמואל אלעזר ז"ל בן יבלחט"א נתן ואביבה הורביץ

עיכוב במליחת הקומץ

קודם הקטרת הקומץ כשהכהן כבר עומד בראש המזבח מוכן להקטירו הוא מולח את הקומץ.

לדעת משנתנו – אין המליחה הזו מעכבת את הכשר המנחה, ולכן אפילו אם לא מלח המנחה כשרה.

ולדעת רבי יהודה ורבי שמעון בברייתא – המליחה הזו מעכבת את הכשר המנחה, ואם לא נעשית המנחה פסולה. רבי יהודה למד דין זה ממשמעות הכתוב, "כֹּל תְּרוֹמַת הַקֹּדֶשִׁים אֲשֶׁר יָרִימוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לַה' נִתְּתִי לָךְ וּלְבִנְיָךְ וּלְבִנְיֹתֶיךָ אֲתָךְ לְחֶק עוֹלָם בְּרִית מֶלֶח עוֹלָם הוּא לִפְנֵי ה' לָךְ וּלְזָרְעֶךָ אֲתָךְ", הבא ללמד שתהא ברית אמורה במלח שלא יפסוק מהקרבנות. **ורבי שמעון למד דין זה בגזרה שווה, שכן נאמרה "ברית" במלח, "בְּרִית מֶלֶח עוֹלָם הוּא", ונאמרה "ברית" בכהונה, "וְהִקְיָה לּוֹ וּלְזָרְעוֹ אַחֲרָיו בְּרִית כְּהֵנָּה עוֹלָם תַּחַת אֲשֶׁר קָנָא לְאֶקְיֹוּ וַיִּכְפֹּר עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל", ויש ללמוד מגזרה שווה, ששתי בריתות אלו שוות הן, וכשם שאי אפשר לקרבנות בלא כהונה, כך אי אפשר לקרבנות בלא מלח.**

- **ללשון ראשון בגמרא, דעת רב כמשנתנו, שאין מליחת הקומץ מעכבת, שכן, לדעת רב, כל דין במנחות שלא חזר עליו הכתוב, אינו מעכב, ועל המליחה לא חזר הכתוב.** [וואף על פי שנאמר, "א) וְכָל קֶרֶבֶן מִנְחָתְךָ בַּמֶּלֶח תִּמְלָח (ב) וְלֹא תִשְׁבִּית מֶלֶח בְּרִית אֶקִּיד מֵעַל מִנְחָתְךָ (ג) עַל כָּל קֶרֶבֶנְךָ תִּקְרִיב מֶלֶח", לא נאמר הכתוב הזה לחזור על דין מליחת הקומץ, אלא ללמד, אלו דברים צריכים מליחה, כפי שיתבאר בעזה"י להלן, ואם כן, על דין מליחת הקומץ, לא חזר הכתוב].

- **וללשון שני בגמרא, דעת רב כרבי יהודה ורבי שמעון, שמליחת הקומץ מעכבת, כי מאחר שנאמרה "ברית" על המליחה, הרי זה כמו שחזר עליה הכתוב, ללמד שהיא מעכבת.**

א) וְכָל קֶרֶבֶן מִנְחָתְךָ בַּמֶּלֶח תִּמְלָח (ב) וְלֹא תִשְׁבִּית מֶלֶח בְּרִית אֶקִּיד מֵעַל מִנְחָתְךָ (ג) עַל כָּל קֶרֶבֶנְךָ

תִּקְרִיב מֶלֶח

הכתוב הזה בא ללמד, מה הם הדברים שצוותה תורה למולחם בהקרבתם.

והנה, אם היה כתוב אך ורק, "וְכָל קֶרֶבֶן בַּמֶּלֶח תִּמְלָח", היינו למדים, שכל שהוא קרוי קרבן, טעון מליחה, ואפילו עצים ודם, [כלומר המעלה עצים למזבח היה צריך למולחם, וכן הזורק דם למזבח היה צריך למלחו], שכן גם שני אלו קרויים קרבן, [עצים קרויים קרבן, כמו שנאמר, "וְהַגֹּזְרֹת הַפְּלִגּוֹת עַל קֶרֶבֶן הָעֵצִים". ודם קרוי קרבן, כי הוא עיקר כל זבח].

אולם מאחר שנאמר, "וְכָל קֶרֶבֶן מִנְחָתְךָ בַּמֶּלֶח תִּמְלָח", למדנו, שלא כל דבר הקרוי קרבן טעון מליחה, אלא רק קרבנות הדומים למנחות, ומעתה יש לנו לדרוש זאת באחת משתי הדרכים הבאות. [להלן יתבאר בעזה"י, שדרשה זו היא כלל ופרט וכלל].

א) מאחר שהמנחה היא קרבן שטעון דבר אחר להכשירו, שכן היא צריכה עצים כדי להקטירה עליהם, ואינה מוכשרת על ידי עצמה בלבד. יש ללמוד מכאן, שהקרבנות הטעונים מליחה, הם קרבנות הדומים למנחה בכך, שהם טעונים דבר אחר להכשירם, **להוציא עצים ודם, שקרבים בעצמם בלא סיוע של דבר אחר.**

ב) מאחר שהמנחה היא קרבן שהדבר הקרב בו [=הקומץ] מתיר את השיריים. יש ללמוד מכאן, שהקרבנות הטעונים מליחה, הם קרבנות הדומים למנחה בכך, שהדבר הקרב מהם, מתיר

את השיריים, ואף הדם בכלל זה, שכן זריקת הדם מתירה את שאר הקרבן, [ובלבד שלא ימלח את הדם אלא משהו, למצווה בעלמא, אבל אם ימלח אותו הרבה, שוב אינו ראוי לכפר, כי נעשה כמבושל, כפי שיתבאר בעזה"י בדף כ"א], ורק **עצים אינם בכלל זה**, כי אינם מתירים דבר.

אלא שנאמר מיעוט נוסף, "ולא תשביט מלח בריית אקיף מעל מנחתך", לדרוש ממנו, שדווקא המנחה טעונה מליחה אבל הדם אינו טעון מליחה, ומתוך שנאמר מיעוט בפני עצמו לעניין דם, למדנו, שכשאמרה תורה שיש למלוח את הדברים הדומים למנחה, הכוונה לדברים הדומים לה בכך שטעונים דבר אחר [=עצים] כמותה, ולא בכך שמתירים כמותה, שהרי דם מתיר כמותה, ואינו טעון מליחה.

ומכל מקום, אף המנחה עצמה הטעונה מליחה, לא כולה טעון מליחה, אלא רק הקומץ הקרב ממנה למזבח, שנאמר, "וְכָל קֶרְבָּן מִנְחָתְךָ בְּמִלְחַת תְּמַלֵּחַ".

ולא רק הקומץ, שהוא החלק הקרב מהמנחה עצמה קרוי, "קֶרְבָּן מִנְחָתְךָ" וטעון מליחה, **אלא אף הלבונה הקרבה, מאחר שהיא באה עם הקומץ בכלי אחד, קרויה "קֶרְבָּן מִנְחָתְךָ" וטעונה מליחה.**

ולא רק (א) הקומץ של המנחה, (ב) והלבונה הבאה עמו בכלי אחד, טעונים מליחה, אלא גם שאר קרבנות הקרבים למזבח, שאינם נקמצים כמנחות, כגון, (ג) הלבונה הבאה בפני עצמה, [האומר הרי עלי לבונה, מחויב להביא לא פחות מן הקומץ]. (ד) לבונה הבאה בבזיכים. (ה) הקטרת.

(ו) מנחת [נדבה של] כהנים [שקרבה כליל ואינה נקמצת]. (ז) מנחת [חביתים של] כהן משיח. (ח) מנחת נסכים. (ט) אימורי חטאת. (י) אימורי אשם. (יא) אימורי זבחי שלמי צבור [=כבשי עצרת שהם שלמים קדשי קדשים]. (יב) אימורי קדשים קלים. (יג) אברי עולה. (יד) ועולת העוף. שנאמר, "עַל כָּל קֶרְבָּנְךָ תִּקְרִיב מִלַּח", לרבות את כל הקרבנות הללו לדין מליחה.

ומבואר בגמרא, שבאמת כל אלו דינם כמנחה לעניין מליחה, כי כל אלו טעונים דבר אחר

[=עצים] כמנחה, [כמבואר לעיל].

אלא שלולא הכתוב האחרון, "עַל כָּל קֶרְבָּנְךָ תִּקְרִיב מִלַּח", אם היה רק הכתוב הראשון, "וְכָל קֶרְבָּן מִנְחָתְךָ בְּמִלְחַת תְּמַלֵּחַ", לא היינו למדים ממנו שכל הדומה למנחה, דינו כמותה, אלא היינו דורשים אותו בכלל ופרט, "וְכָל קֶרְבָּן [כלל] מִנְחָתְךָ [פרט] בְּמִלְחַת תְּמַלֵּחַ", וכלל ופרט אין בכלל אלא מה שבפרט, ואם כן אין טעונה מליחה אלא מנחה בלבד.

ורק משום שנאמר הכלל האחרון, "עַל כָּל קֶרְבָּנְךָ תִּקְרִיב מִלַּח", יש לדרוש דין זה בכלל ופרט וכלל, שכל שהוא כעין הפרט הרי הוא נידון כמותו, ומאחר שכל הנ"ל דומים למנחה, בכך שטעונים דבר אחר [=עצים] להקרבתם, הרי הם כמותה גם לעניין מליחה.

אין לדרוש את הכלל ופרט וכלל באופן אחר

כבר נתבאר, שמהכלל ופרט וכלל האמור לעניין מליחת מנחות, יש ללמוד, שכל הדומה למנחות בזה, שטעון דבר אחר [=עצים] להכשרו, טעון מליחה כמנחה.

- אבל אין לדרוש, שכל שדומה למנחה לעניין זה, שיש דבר אחר הקרב עמו, טעון מליחה, כמנחה, שהלבונה קריבה עם קומצה. כי אין שום קרבן שדומה למנחה בדבר זה, שיש דבר אחר הקרב עמו, [שכן אף על פי שעם הדם קרבים נסכים, הבאים לשמחת כפרת הדם, מכל מקום כל אחד מהם קרב לעצמו, ואינם כקומץ והלבונה הקרבים יחד] בכלי אחד.

- וכן אין לדרוש, שרק קרבנות הדומים למנחה בשני דברים, [א] שטעונים דבר אחר [=עצים] להכשרם, [ב] שהם מתירים], יהיו טעונים מליחה כמנחה. כי מתוך שנאמר מיעוט בפני עצמו לעניין דם, למדנו, שכשאמרה תורה שיש למלוח את הדברים הדומים למנחה, הכוונה לדברים הדומים לה בכך שטעונים דבר אחר [=עצים] כמותה, ולא בכך שמתירים כמותה, שהרי דם מתיר כמותה, ואינו טעון מליחה.

"ולא תִשָּׁבֵית מִלַּח פְּרִית אֶקִּיד"

מַעַל מִנְחָתְךָ" וְלֹא מַעַל דָּמְךָ

כבר נתבאר שהכתוב "מַעַל מִנְחָתְךָ" בא ללמד, שדווקא את המנחה יש למלוח, אבל לא את הדם. **והטעם לכך, שדרשו מיעוט זה לעניין דם**, כלומר שדווקא מנחה טעונה מליחה, אבל דם אינו טעון מליחה, **ולא דרשו אותו לעניין אברים**, כלומר שדווקא המנחה טעונה מליחה, אבל אברי הקרבנות אינם טעונים מליחה.

כי אברי הקרבנות דומים למנחה יותר ממה שהדם דומה למנחה, ולכן, מאחר שאחד מהם אינו כמנחה, מחמת המיעוט הנ"ל, מסתבר שהדם הוא זה שאינו טעון מליחה כמנחה, ולא האברים, כי האברים שווים למנחה בכמה דינים יותר מן הדם, ומאחר שדומים לה יותר, מסתבר שגם לעניין מליחה דינם כמותה.

ואלו הדברים שהאברים שווים למנחה [מלבד דין מליחה]:

א. מנחה ואברים, אחרים [=עצים] באים חובה להם. אבל הדם אינו טעון עצים.

ב. מנחה ואברים נשרפים על האש. אבל הדם אינו נשרף.

ג. כל המנחות והאברים קרבים בחוץ על מזבח החיצון. אבל הדם פעמים קרב בהיכל ולפני לפנים.

ד. מנחה ואברים שנותרו, האוכלם חייב כרת. אבל האוכל דם שנותר אינו חייב כרת.

ה. מנחה ואברים שאכלם טמא, חייב כרת של אכילת קדשים בטומאה. אבל טמא שאכל דם אינו חייב כרת זה.

ו. מנחה ואברים, הנהנה מהם חייב קרבן מעילה. אבל הנהנה מהדם אינו חייב קרבן מעילה.

ז. מנחה ואברים שניהם מאכל, [ומאכלים רגילים למלוח]. אבל דם אינו מאכל.

ואלו הדברים שהדם שווה למנחה:

א. הדם והקומץ הם מתירים, [הדם מתיר את הקרבן להקטרה ואכילה. והקומץ מתיר את השיריים]. אבל האברים אינם מתירים.

ב. הדם והקומץ נפסלים להקרבה בשקיעת החמה. אבל האברים כשרים להקטרה כל הלילה.

דעת רבי בעניין מליחת עצים

כבר נתבאר, שיש ללמוד בכלל ופרט וכלל, שכל שאינו כעין הפרט [=מנחה], כלומר, שקרב בפני עצמו, אינו טעון מליחה, והכוונה לעצים, שקרויים קרבן, אבל קרבים בפני עצמם.

אמנם כן דעת חכמים, אבל לדעת רבי, **עצים אינם קרבים לעצמם**, והמתנדב עצים, [שאומר, הרי עלי שני גזרי עצים למזבח], צריך להביא עצים אחרים להסיק בהם את נדבתו, ומאחר שהם אינם באים בפני עצמם, הרי הם כמנחה, וטעונים מלח. [ובאמת לדעתו גם לשאר דינים הם כמנחה, ולפיכך טעונים (א) הגשה (ב) וקמיצה (ג) ומליחה (ד) ועצים להסיקם, (ה) ועבודה בימין (ו) וקידוש כלי].

ולדעת רבי, הדבר שבא בפני עצמו, שאינו טעון מליחה, כי אינו מעין הפרט [=מנחה] הם נסכים, הקרבים לעצמם, ואינם טעונים דבר אחר בהקרבתם.

© כל הזכויות שמורות י.א.ה.

bekitsur1@gmail.com

[לרכישת ספרי בקיצור באתר אמזון](#)

תרומות יתקבלו בברכה:

עבור הורביץ

בנק פאגי (52) סניף 183 חשבון 654248

ניתן לתרום גם בפייפל